

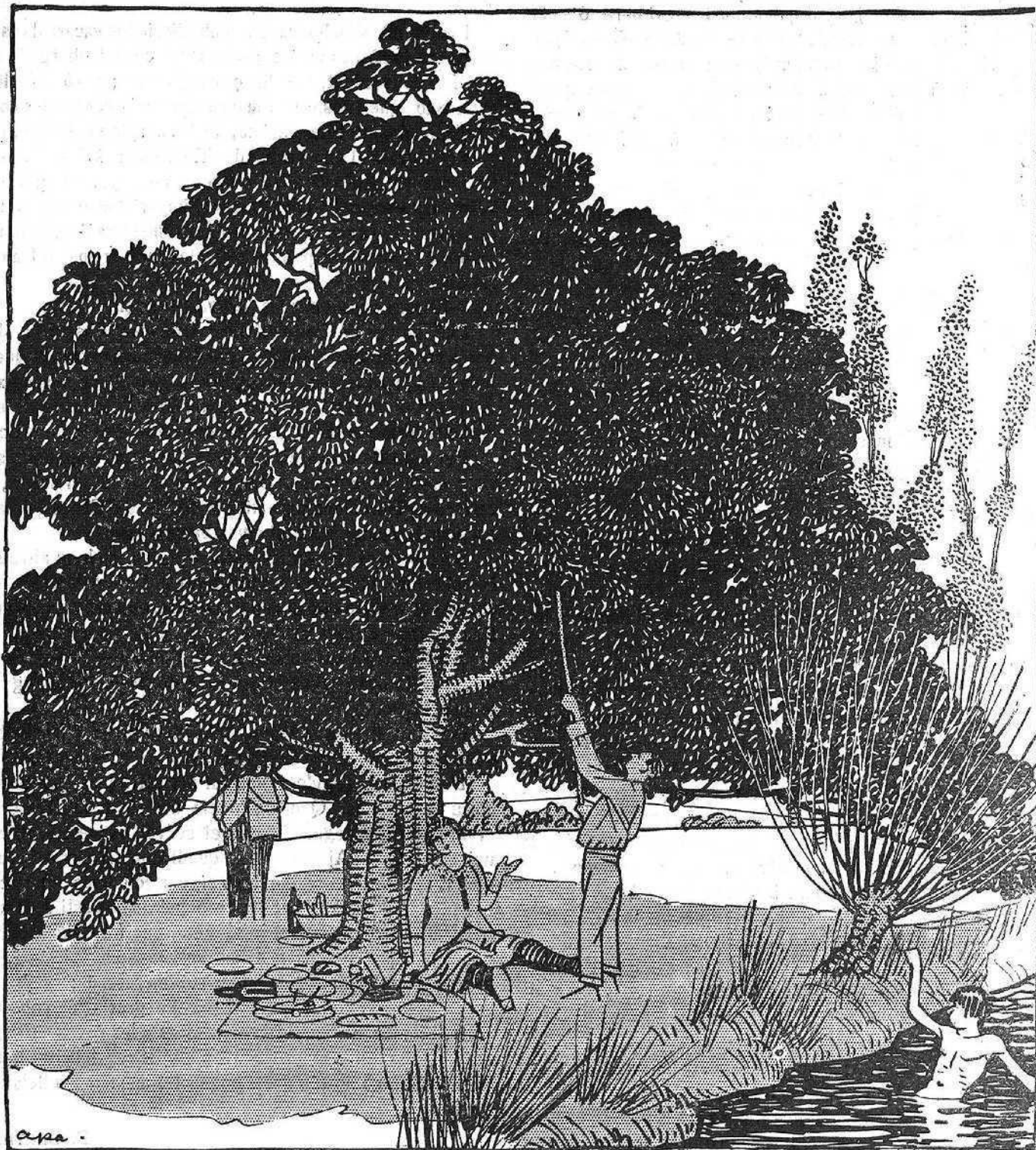
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 29 D'AGOST DE 1913

NÚM. 1809 ——— ANV XXXV

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims ——— Atrassats: 20

ESPLAIS DOMINICALS

—Guaita, Manel, quina garrofa...
—No te'l creguis, que és una mentida!
—Es una garrofall!

No'm toqueu l'escombriaire

Hi hà joies íntimes que no s'exterioritzen; joies que no traspassen el sagrat de la llar, que les senten i les frueixen totes les famílies particularment, sense que poguem, per lo tant, anomenar-les joies públiques. Una d'aquestes ha sigut, sens dubte, la causada per la rescisió del contracte amb la Companyia de Sanejament que la nostra Corporació municipal ha tingut a bé acordar en la sessió de la setmana passada. Ha sigut una joia pura, malgrat tractar-se d'escombraries. No hi hà mestressa de sa casa, d'aqueixes cases que la mestressa intervé en afers domèstics, que a l'hora present no's senti satisfeta i protegida per aquell àngel familiar que en les ciutats populosas no solament se cuida de vigilar les criatures i animals domèstics, sinó de que s'estronqui l'aigua del dipòsit—alguns cops per incompresibles designis de la Companyia,—que no s'embussi la *necessaria*, que no li espol'sin les estores des del pis de dalt sobre la roba que hi hà estesa en el balcó, i finalment que li vinguin a treure les escombraries de sota l'aigüera abans que pudin.

Per la dòna de sa casa, després del marit—escepcionalment primer que'l marit,—no hi hà altre home més útil i que s'esperí amb una fruició sembiat com l'escombriaire.

Però no un escombriaire uniformat, que costi una pesseta amb cinquanta al mes, sinó un escombriaire que ho siga de fets i d'indumentaria.

El primer defecte que tenen aquests escombriaires nous, que'ns volfen imposar, era l'uniforme. Tot uniforme dóia orgull, i l'home que'l porta agafa tot seguit un esperit de còs insofrible, i les nostres feineres mullers endevinaren meravellósament que ni l'orgull ni l'esperit de còs eren gens a propòsit per a ficar-se de quatre grapes en el lloc més immond de la casa.

La conseqüència immediata d'aqueixa reflexió tant sabia era una desconfiança absoluta envers l'escombriaire de l'empresa particular. O no sentíren el natural remordiment que deu sentir tot home mitjanament pulcre, d'embrutar un trajo que s'estrena, i aleshores serien, lo que vulgarment se diu, uns porcs; o, si el sentien, no podríen complir escrupolosament son deure sota les aigüeres. I tant porc és, per a una dòna de sa casa, el qui s'embruta per a emportar-se-li la brutícia, com el qui, per no embrutar-se, li deixa a casa.

I no poguent eixir de gent bruta, millor estàvem amb els primers. Aquells semblava que hi haguessin nascut amb la roba d'escombriaire. Mai l'havíem vista menys bruta ni menys neta. Això feia que ells no tinguessin aprensió d'embrutar-se ni de que les nostres mestresses la tinguessin de que s'anaven a embrutar.

Trucaven a l'hora que fos; se ficaven a la cuina; obríen la portella del dipòsit; omplien el cabaç sense dir un piu, i vosaltres hi podeu tenir confiança, que en aquella brusa i en aquells pantalons res hi feia res, i tant vescosos estaven que, de revolcar-se solament per la cofurna de les deixes,

s'ho hauríen emportat tot. Ademés, la seva experiència de l'ofici era tant a proba de sutgeria com la mateixa indumentaria. Semblava que fossin un imà per les coses en descomposició. Gairebé ni la feina de treure les viandes estantices del rebost teníeu. Elles soles feien cap al cabaç de l'escombriaire a condició de tenir-lo obert. Eren un descans. Coneixien el pis i les costums, i la seva amabilitat era tanta que, de no haver-ho impedit, ens hauríen tirat la col a l'olla i donat *babons* a les criatures.

Per això la desaparició dels antics escombriaires havíen causat un sensible trastorn en les famílies.

—Ja no vénen!... Ja no vénen!...—

Aquest crit d'Israel sonava arreu amb desesperada insistència.

I a la nit s'emolicaven amb diaris les escarrotxes de meló, els tomàtecs massa madurs, les cues d'albergínia i lo que fos convenient, i es llençava al carrer; però no's llençava amb aquell despreci i mansuetut que's llencen les coses inútils, sinó amb tota l'ànima, amb energia venjadora, com si es llencessin al cap vis b'e de l'Empresa tirànica, d'aquella Empresa que manava a les nostres dònes agafar la galleda i baixar les escales, a cops de corn, imperialment, a una hora ficsa, mal estessin en un d'aquests instants de gràcia i de perdó, que un marit poques vegades pot arribar a fruir en ple dia.

—El corn anava per les *fámulas*—diren.

I bé, no pot la vostra *fámula* trobar-se absent, i aleshores no sereu pas vosaltres, per homes complacents que us haja fet la naturalesa, qui agafareu l'atuell de les deixes, devallant al carrer, per a presentar-lo a l'escombriaire amb l'urbana fórmula: «Si és servit», que se us escapa de la boca?

Per aquesta causa els *paquets* queien a l'empedrat, amb gran soroll d'explosius. De les deu de la nit en amunt, els carrers de Barcelona pareixien la tronera d'Ehno-Midia en els bons temps de les castanyes ba'kàniques.

Surtosament, els antics escombriaires, amb un altruisme inesplicable, vingueren a atemperar la furia dels veïns, emportant-se'n altre cop la materia prima, objecte del conflicte. Fou la primera nova que'ns donaren, a l'arribar a casa.

—Sabè?... Ja han tornat, gràcies a Déu!—

No calia pas preguntar qui. En totes les cases hi regnava un anhel únic.

Des d'aleshores en les nostres llars torna a fruir-s'hi la vera concòrdia.

L'acord dels regidors, unànim per altra part, ens obre el cor a l'esperança. Que siguin els nostres familiars escombriaires els que segueixin amb el servei. Aquest és el clam universal. Que l'Ajuntament se quedi amb els carros i atuell de l'Empresa fracassada; això sí, car són nous i bonics, i ostenten llegendes en català; però que no'ns porti gent nova pels pisos; que no'ls faci anar nèt, que fóra flor d'un dia; que pensi que'ls vells ens han salvat d'una epidemia, o al menys d'una multa, sinó efectiva, merescuda; que'ns han estalviat una revolta; que'ns han reintegrat algún cobert de plata, i finalment, que estem avesats a les seves cares, als seus vestits, al seu procedir i a les seves felicitacions de Nadal. Si això no són drets adquirits, malhaja les lleis i qui les fa!

P. BERTRANA

Tretze són tretze

L'ex-capità Sánchez podrà tenir un caràcter dolent, però s'ha de reconèixer que, dolent o bo, és tot un caràcter.

Més de tres mesos ja fa que va descobrir-se l'assassinat, trocejament i peladura del pobre García Jalón, i encara segueix el sinistre ex-militar protestant a crits de la seva ignocència.

—Jo no he fet res ni sé de què'm parlen. Tot això són invencions dels meus enemics, de la meua filla, d'algú que'm vol perdre.

Amb quina persistència s'aferra l'home a aquesta estranya argumentació, sobre la qual sembla haver fundat tota la seva defensa!...

Desde que'ls ulls maliciosos de la policia varen ficsar-se en ell, no se li senten pronunciar altres paraules:

—No sé res, no he fet res. Això és cosa dels meus enemics.

Se descobreixen en una dependència de l'Escola Superior de Guerra on ell viu els restes mutilats del senyor García Jalón...

—Són els meus enemics que'm volen perdre.—

Se demostra que és ell qui va anar a vendre les joies que l'assassinat portava el dia del crim...

—Són els meus enemics que'm volen perdre.—

Se li diu que ja està descobert tot i que, per lo tant, és inútil seguir negant...

—Són els meus enemics que'm volen perdre.—

Se l'encara amb la seva filla Maria Lluïsa, qui, al davant seu, «cant» com una calandria, explicant de pe a pa com y de quina manera va realitzar-se l'horrible atentat...

—Són els meus enemics que'm volen perdre.—

Tant enamorat està el testarut Sánchez d'aquesta frase, que si en un moment donat tots els sis-cents mil habitants de Madrid anessin a declarar que saben del cert que l'ex-capità és el matador, trocejador i pelador del senyor García Jalón, és segur que continuaria exclamant:

—No sé res. Tot això és obra dels meus enemics que'm volen perdre.—

I si se li digués: «Es que ho hem vist amb els nostres propis ulls», ell tornaria a respondre:

—No hi fa res. Són els meus enemics, la meua filla, algú que'm vol perdre.—

QUADROS BIBLICS

Eva.—Jura'm que no has estimat mai a cap més dona?
Adam.—T'ho juro per la memoria de la meua mare.

La cançó sembla la del enfadós, però si en el fonògraf moral de l'ex-capità no hi hà altre disc que aquest, quin voleu que faci sonar, l'home, entregat a les seves cavil·lacions i esperonat pel desig de defensar-se i apartar de damunt del seu cap el braç de la justícia?

—Però—dirà tal vegada algú—el sistema és tonto.—
Tonto?...

Quan un matí, a París, el famós Avinain, condemnat a mort pels seus crims, arribava al peu de la guillotina, indicà als funcionaris que l'acompanyaven que desitjava parlar al públic.

—Deurà volguer donar-li bons consells — pensaren els agents de l'autoritat, apartant-se respectuosament per a que'l condemnat pogués satisfer el seu lloable desig.

I l'Avinain, donant dos passos i dirigint-se a la gentada que, silenciosa, l'estava contemplant, digué amb vèu claríssima:

—Ciutadans que m'escolteu: si un dia us veieu descoberts i atrapats, per clara que sigui la cosa, no confesseu mai, negueu sempre!—

Aquest va ésser el «bon consell» que, moments abans de morir, donà a la multitud un home que, indubtablement, tenia motius per a «conèixer el panyo».

Negueu sempre; no confesseu mai!...

Qui ens diu que l'ex-capità Sánchez no professa les mateixes doctrines que l'Avinain escampà a París al peu de la «viuda»?...

—Sigui com sigui—tornarà a dir algú—el procediment és tonto. Què se'n treu de negar uns fets que quasi estàn probats?—

Alguna cosa deurà treure-se'n quan l'Avinain ho aconsellà i en Sánchez ho practica.

Els indicis, les proves, la mateixa evidència no tenen ni tindran mai la força de la confessió de l'acusat.

Quan aquest davant de totes les proves nega, l'opinió vacil·la, titubeja, no sab quina carta quedar-se.

En canvi, per dèbils que siguin els indicis, si el criminal confessa, ja no hi hà més que fer que agafar l'espasa de la llei i ferir.

Mercès a les persistents negatives del pare de la Maria Lluïsa, no són poques ja, a hores d'ara, les persones que's miren a l'ex-capità com una blanca paloma, joguet de la fatalitat i víctima d'ocultes maquinacions!...

—Hi hà—diràn—el testimoni de tota la família, la declaració dels compradors de les joies del mort, les manifestacions de tots els que han intervingut en el drama, les proves materials descobertes a casa seva, la tremenda acusació de la filla gran...

Sí, sí; però lo cert és que ell no para de proclamar la seva innocència.

—No sé res!.. Són els meus enemics que'm volen perdre...—

Aquesta fermesa, aquesta constància, aquest clam etern... que us penseu que'n té poca de força?...

A. MARCH

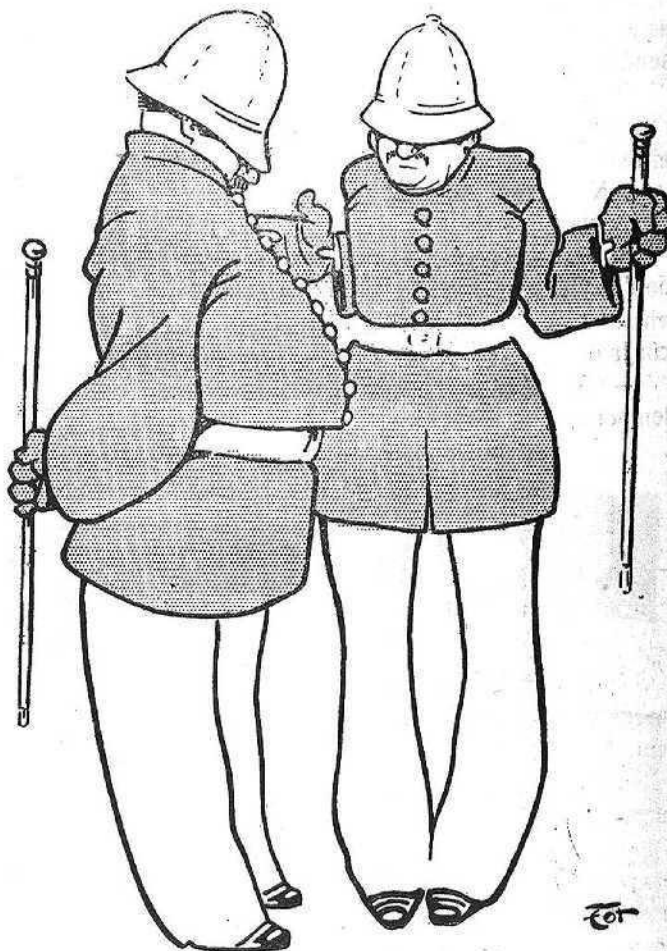
El naufrag i l'administració

(Cas veritable)

Aquests dies he conegut un home enèrgic.

Passava un vapor francès a l'altura de Mallorca. A bordo, conduit per gendarmes, un pobre adolescent belga, desertor de la llegió estrangera, era retornat a Algeria per a ésser sotmès al consell de guerra. Era mig-dia. El jove, sobtadament, burla la vigilància dels guardians, traspasa la borda, i amb un salt inverossímil, se tira al mar.

Després... després nadà vint hores. De primer, lluità amb el remolli de l'hèlix, se va sostreure a la corrent del vapor, amagà el cap entre les ones per a que no'l poguessen veure els burlats gendarmes. El vapor s'aturà un moment. Des del pont, atalaiaven amb binocles l'home desaparegut; després, la nau seguí la marxa; i l'home, despullant-se tot bracejant, emprengué cap a terra un camí veritablement d'agonia. La terra, allà enfora, era una boira sota'l sol d'agost. Tota la tarde l'home avançà penosament, sense pensar en el refec de la mort que a cada instant li passava per sobre el còs miserable, abandonat entre dos abims. Vingué la nit. A la claror de la lluna, magnífica damunt l'aigua, l'home destrià una despulla flotant. Seria un peix, un dels possibles monstres que flairava sota'l llom verdós de cada ona? Era un llenyam perdut; el jove, mort de fatiga, s'hi aferrà desesperadament, i esperà el dia.

—Ja sabes que nos quieren suprimir el cuerpo?...
—Doncs mira que, sense còs..., adeu ventrell!

Per fi, ja ben alt el sol novell, un llaut de pesca destriava, allà enfora, els braços de l'home que's bellugaven. Seria una tortuga? Els mariners s'hi acostaren, i el nou Ulises fou salvat.

Tocà terra en la costa brava de l'illa, dins una cala deliciosa i verda. Els mariners, protectors, paternals, el dugueren an el batlle del poblet. Aquest l'entregà a les forces públiques, que'l conduïren a la capital, en mans del senyor governador.

El senyor governador no era precisament Calipso... Davant el fet anòmal d'aquell naufrag no exactament un naufrag, el prefecte medità. Què fer? Havia de mostrar-se com un ampar o com un castigador? Perque l'infracció dels reglaments era patent i clara. Aquell home no era entrat a l'illa pel port natural; havia infringit, doncs, la llei de sanitat: el metge competent no li havia donat *entrada*. — Ademés, l'infractor havia estat sorprès abordant l'illa amb greu dany de la decència, perquè'l seu còs era absent de tota vestidura. — I, sobre tot, l'home no's cuidà de salvar, junt amb la seva propia persona, els documents personals, i era, per lo mateix, un *indocumentat*.

No pot negar-se que l'administració era incompatible amb la pietat normal de la vida, en aqueix cas concret. El senyor prefecte, bon funcionari, no vacil·là. Tot preparant l'expulsió exemplar d'aquell personatge que's permetia acullir-se al dret de gents arriscant la vida, va imposar-li una salutable multa de 75 pessetes, que per un home nú no sembla moderada ni sospitosa de [feblesa. No pot negar-se que l'energia prefectoral era digna de l'energia de l'home fugitiu. Naturalment, l'home fugitiu no pogué pagar, i entrà a la presó per a extingir quinzena supletoria. — A la presó vaig conèixe'l. Era un flamenc ros, quasi albi, reflectint en els ulls l'astorament de la seva extraordinària aventura. A un recó de l'ergàstula ens va narrar la veritable *odissea*, espargint un aire èpic entre aquelles parets lúgubrament oficinesques.

I aqueix es l'home que ha passat aquests dies per Barcelona, després que l'intervenció d'alguns redemptors, entre'ls quals me compto, han pogut aplacar un poc les saludables ires governamentals, obrint abans d'extingida la condemna reglamentaria, les portes de la presó a l'home inverossimil que *nadà vint hores*.

GABRIEL ALOMAR

Dos morts il·lustres

Quan ja havia entrat en màquina l'edició passada del nostre setmanari, va arribar-nos la nova de la mort del senyor Sol i Ortega, i quasi alhora la de don Ildefons Sunyol.

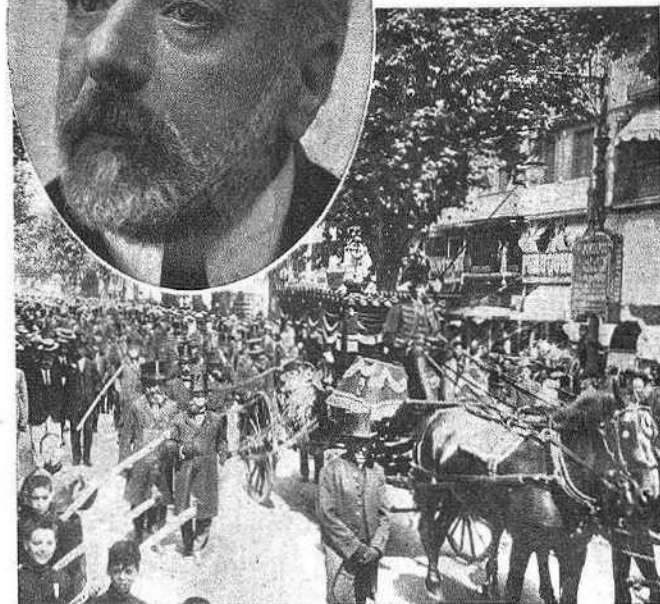
Mai com en aquesta ocasió s'havia complert, per a Catalunya, aquell adagi que diu «Una desgracia mai ve sola».

I realment, aquests dos homes representatius que d'una manera distinta encarnaven un ideal republicà, han deixat un buit no pas fàcil d'omplenar. No cal parlar de la seva vida ni de les seves obres. És tard per a fer-ho, i durant aquests dies tota la premsa barcelonina—i més o menys tota

DUES COMITIVES FUNEBRES

L'enterrament del senyor Suñol

L'enterrament del senyor Sol i Ortega

la d'Espanya—ha satisfet prou bé el just anhel de tots els lectors.

A nosaltres sols ens cal fer constar el nostre sentiment vivíssim, associant-nos al dol general, per la perdua d'aqueixos grans patricis.

En Sol i Ortega, que per haver pres una part molt activa en les lluites polítiques gosava de gran prestigi arreu de la península, malgrat haver dirigit en diferents ocasions la seva paraula intencionada i sarcàstica contra las reivindicacions catalanistas, contribuï a l'enaltiment de Catalunya.

Quan l'aplaudien, quan l'afalagaven, quan triomfava—que triomfa sovint,—tothom havia de tenir present que era un

fill de la nostra terra. Ell mateix els hi revelava; car era un d'aquells que, com aconsella l'eximi ironista Eça de Queirós, parlava *orgullosament malament*—en el sentit fonètic—la llengua agena. Les seves paraules, en el forus, en el Parlament i en els mitjans, eren victòries d'un català, i pocs homes públics han tingut el mèrit d'aixecar-se després d'haver sigut oblidat com ho ha sigut ell. Li bastava la seva voluntat, posant en joc la seva eloqüència, per a reeixir de les seves cendres i fer-se popular amb un sol discurs, quan voluntàriament s'havia separat del poble. Conegudes són les delirants ovacions i les llargues temporades d'indiferència que li han dedicat els ciutadans de Barcelona. Ha mort pobre

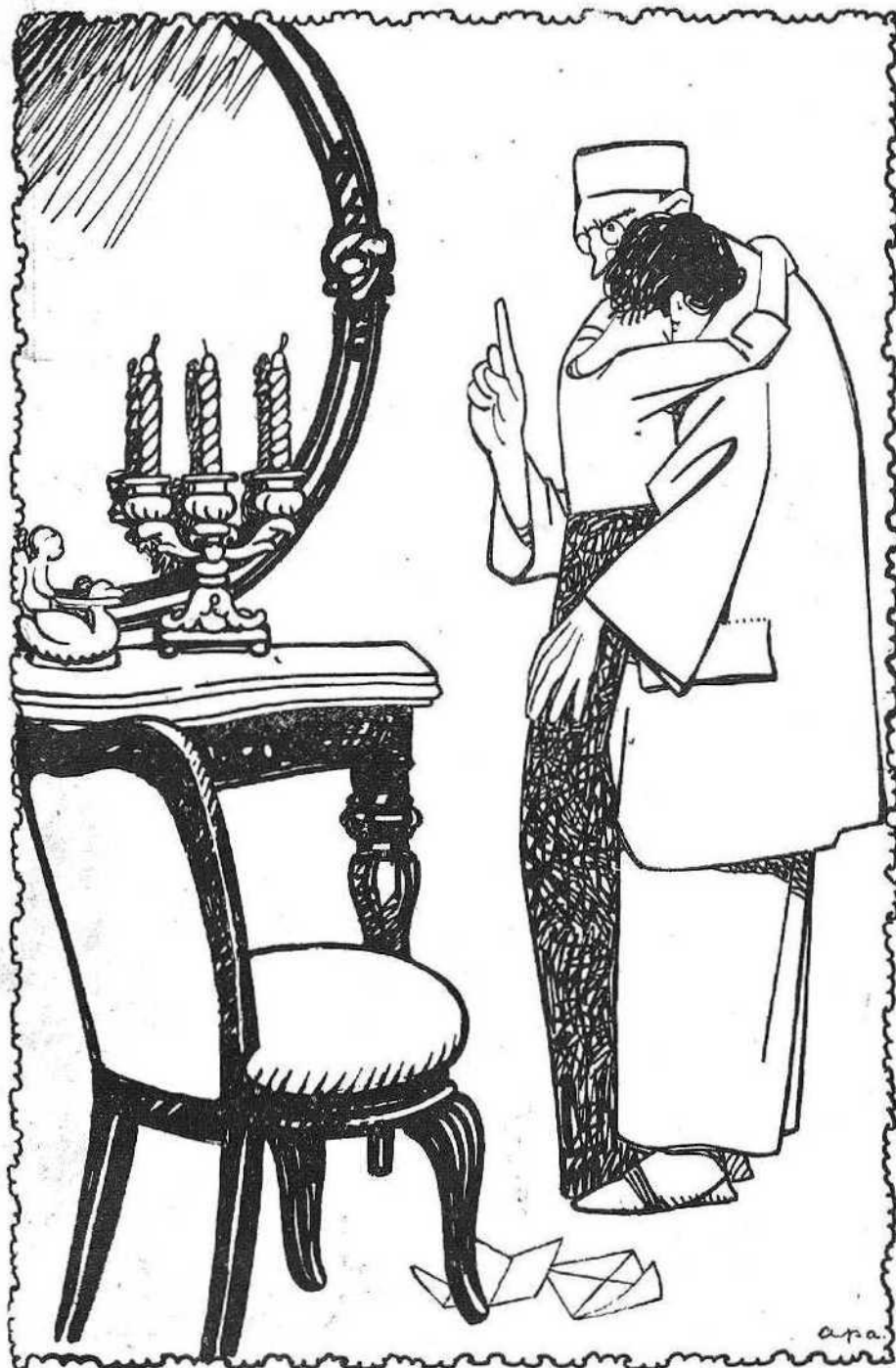
i de res li ha servit la seva nomenada d'advocat irresistible, ni els nombrosos interessos que ha salvat, ni les vides que ha lliurat de la presó. S'oblidava de cobrar els honoraris, o els reduïa massa, quan defensava un ric, i treballava de franc quan se tractava de pobres. Això demostra com la seva professió era per a ell com un apostolat i no un motiu de lucre, i de quina manera en política devia obrar sempre per impuls de la seva consciència austera.

En Suñol era un temperament distint; la mateixa rectitut portada fins a un punt més íntim; el mateix talent, tal volta més documentat; però tot lo que tenia en Sol de lluitador, tenia en Suñol d'amant de la quietut i de l'estudi.

Són dos homes que no's poden comparar i sols la coincidència d'haver mort el mateix dia fan que, per un moment, amb tots els escrúpols i totes les reserves, nosaltres els posem de costat.

En Suñol no era conegut del poble. Sols els seus íntims podien saber la valua del seu talent. Com a orador no tenia parió, i un sol discurs pronunciat en el Congrés li atragué l'atenció de tota Espanya i les voluntats de tots aquells admiradors de l'oratoria precisa, rectilínia i irrefutable. Un altre, no tant modest ni tant aficionat al recolliment, hauria pogut devenir un indispensable.

Però el seu temperament no l'encaminava vers la popularitat ni vers l'ostentació del seu valer. La família i els llibres, la conversa i l'estudi dels afers judicials que se li confiaven, l'absorbien per complet. L'obra, aqueixa obra visible, palpable, que resta i manté una corrent d'admiració que perdura en la memòria dels homes, no l'ha feta en Suñol. La seva obra ell se l'ha emportada a la tomba; ha mort amb la paraula calda i precisa, que era l'encís dels que'

—No te'l creguis... Ho fa per a halagar-te, perquè ets púbrica rica.

—Pot-ser sí..., perquè és molt halagant.

JUPITER, DÉU DE LES TORMENTES

— Escolta, Plc: ¿que no m'hi deixareu ésser an aqueixa Exposició d'Indústries Elèctriques?

tractaven; ha mort, a l'apagar-se la potencialitat del seu cervell de colós on tots els coneixements hi eren ansiosament enquistats o avarament servats per a la pròpia del·lectació.

Aquests dos homes que tenen per comú denominador la causa de la llibertat i la justícia, han mort en la mateixa via ciutadana, l'un enfront de l'altre, en poques hores d'interval.

Catalunya els ha plorat i els plorará, un poc per amor i un poc per egoisme; car no n'hi sobren de grans figures com les que acaben de baixar a la tomba. L'enterrament dels dos

il·lustres republicans foren dues manifestacions de dol públic imposants.

Descansin en pau i rebin les seves distingides famílies l'expressió més sincera del nostre condol.

TELÓ ENLAIRE

TÍVOLI.—Dimarts a la nit debutaren amb la celebrada òpera verdiana, *Otello*, la soprano Lluró, el tenor Paoli i el baríton Gabriel Hernández.

Va haver-hi aplaudiments a doll, sobre tot per al tenor; quina fama es veu que és justa, doncs canta amb gust i afinació i té una hermosa veu, de dimensió notable i ben timbrada; però es coneix que aquella nit estava destarotat i es mostrà molt desigual. El públic, empípat amb l'augment de preu, va fer pagar al cantant la seva rabieteta.

—Per a l'endemà, dimecres, estava anunciada la primera representació de *Tosca*, que havia de cantar el celebrat Illa.

BOSQUE. — Lo més granat de la setmana ha sigut la funció de benefici de la senyoreta Cassani i la represa del *Don Pasquale*.

El benefici, com era d'esperar, fou un èxit colossal i un nou triomf, després dels molts definitius que ha vingut conquerint la simpàtica diva. El programa es componia de fragments de varies òperes, les que més lluïment han donat a les excel·lents facultats de la cantatriu, i això vol dir que cada deu minuts van repetir-se les ovacions durant tota la nit. La funció, per a complaure a molts admiradors que's quedaren sense entrades, s'hagué de repetir diumenge. La festejada Cassani cantà, de propina, *Las perlas del Brasil* i *A la voreta del mar*; d'en Borràs del Palau; les dues melodies d'una manera exquisida.

— *Don Pasquale*, l'aixerida partitura de Donizetti, obtingué una discreta execució per part de tots, i en son principalíssim paper s'hi feu aplaudir de valent el mimat rossinyolet.

— Dimarts degué anar la primera de *Lohengrin*, i ahir, dijous, benefici de la Aguilar, amb *Tosca* i *Viuda alegre*.

— Diumenge que ve s'acaba la temporada d'òpera en aquest teatre.

ETERNA LUNA DE MIEL

Secretos del lecho conyugal: Cartilla
higiénica para los recién casados

UN TOMO 8.º

PTAS. 1

Discurs de la mosca

Germanes:

Després d'aquest àpet suculentíssim amb que acaba d'obsequiar-nos el magnífic Ajuntament d'aquesta mai prou alabada Barcelona, posat d'acord amb la no menys magnífica Companyia de Neteja i Sanejament, faltaria a la meua obligació, no obeiría als crits de la meua consciència i se'm podria titllar de la més negra ingratitud, si no m'alçava a donar les més corals i efusives mercès a les dues entitats que tant han fet per la nostra salut i benestar.

Totes vosaltres sabeu que Barcelona ha estat, és i serà, per a nosaltres, un paradís (me'n ric de la Cuca-fera); la Côte d'Azur mosqueril, a l'hivern; Ostende, a l'estiu. Fins hi tenim un carrer, com li té en Salmerón, com li tenen Roger de Flor i de Llúria, el Cardenal Casañas i en Giner de los Rios.

Els habitants de la perla del Mediterrani sempre'ns han estimat; amb tota cura depositen, al vespre, en ple carrer, per a que no tinguem de pujar escales, les escorces de meló i cindria, els tomàquets podrits, les peles de préssec, patata i pera, els raims macats i tots els *platillos*; en fi, que fan la nostra delícia, ens engreixen i ens posen els pèls lluints.

Per si la cura dels veïns era poca, els escombriaires encarregats de recullir lo que deixem, quan ja estem tipes, usen vèhicles oberts, lo qual ens permet fer ressopó, si ens havia quedat gens o mica de gana.

Ademés, l'Ajuntament ha col·locat uns lletreros prohibint fer certes necessitats, baix la penyora de cinc pessetes.

Sota d'aquests lletreros, com sabeu molt bé, amigues, hi han les nostres confiteries.

L'honorat ciutadà de Barcelona, burlant-se de les cinc pessetes, com jo de la Cuca-fera, disposa allí les nostres ensaimades, les nostres plates de crema, les nostres rosquilles, etzètera, etz.

Ja veieu que això no's paga amb diners; però encara els va semblar poc, als dignes regidors de Barcelona, i així, després d'aprobar el projecte de colonies escolars i de portar-lo a la pràctica, veient els meravellosos resultats que donava, un d'ells se recordà de nosaltres i digué:

—Estàn grassos, aquests xicots; però, i les pobretes mosques? No ha de fer res l'Ajuntament per a les pobretes mosques, en aquests mesos d'estiu? —

Consultats els companys, decidiren proporcionar-nos també un estiu agradable, i per tant noble objecte se posaren d'acord amb la Companyia de Neteja y Sanejament.

Perdoneu una petita digressió. Ja haureu notat que'ls nostres amics del Consistori són molt bromistes i uns convençuts en absolut de que *le nom ne fait pas a la chose*. Així la pasticeria és sota les cinc pessetes de penyora i la Companyia de Neteja i Sanejament ens ha proporcionat aquest àpet pantagruèlic que s'ha perllongat, com haureu notat, dies i més dies.

Tornant al fil del meu parlament, posats ja d'acord Consistori i Companyia, començaren seguidament els seus tre-

balls, la base dels quals fou empipar als veïns nètcs (maleïts siguin!), fins a fer-los tornar bruts i animar an aquests a fi de que persistissin en sa lloable conducta.

L'èxit ha sigut complert com ja heu pogut apreciar. Nosaltres estem grasses i bones, els nostres fills dels nostres cors fan una cara de salut que espanta, i segurament passaràn l'hivern plens de fortaleza.

Me direu que tornem als temps antics. Germanes, això no podia durar sempre; cada dia no és Nadal.

Però us sembla poc tornar als carros d'escombraries oberts i als femers d'Hostafrancs?

Calleu!, calleu! I no difameu la ciutat, precisament ara que està i per a arribar unes caravanes d'estrangers del centre d'Àfrica, que maten un cavall d'una fiblada, i unes altres d'Amèrica, que són grosses com els escaravats, i al costat de les quals les nostres mosques d'ase són un don res.

Germanes: bèc a la salut del nostre Ajuntament. Visca la noble ciutat de Barcelona!

Un gran temporal de mar

El senyor Casajoana, corredor de samarretes i excel·lent amic nostre, per contingències del negoci, va haver-se d'embarcar un dia cap a Mallorca.

Tot aquell que hagi passat poc o molt per damunt d'aquest immens plat de suc que'n diuen mar, sabrà lo que és embarcar-se per primera vegada; els recels, les angúnies que proporciona; les precaucions del mareig i el mareig de les precaucions; els neguits, en fi, que dóna el misteri de lo desconegut, del perill, de la fondaria; de la poca cosa que som en aquest món; i, sobre tot, la gran joia amb que s'espera la atractiva visió de l'alta-mar.

El senyor Casajoana va anar a bordo del *Miramar* a les set en punt; deixà el bagatge en el camarot que li corresponia i àvid d'emocions i d'espectacle marítim, pujà a coberta, decidit a no moure-se'n fins que arribés a Palma.

Xiulà la «sirena» amb aquell espínguet aixordador i, després dels reglamentaris sorolls de cadenes, s'alçà la palanca, i el vaixell sortí del port amb majestat.

Però la majestat no durà gaire. A les poques milles de Barcelona, el *Miramar* començà a fer el salt del bè, de punta a punta, i a brandejar d'un costat a l'altre; tant aviat semblava llençat dalt d'una muntanya, com engolit en lo més pregón de les ones. Allò era tot un senyor temporal; un temporal desfet, horrorós, que feia fredat; una ballaruga continua i desenfrenada, acompanyada de gemecs de cordes, grinyols de currioles i espetecs de fusta.

El senyor Casajoana, ferm, a la punta de proa, guaitant com el barco tallava l'aigua; aguantant els esquitxos i fins algun xorro que li enviaven sovint les onades més encrespades.

La coberta havia quedat completament deserta de passatgers; tots varen córrer a entafurar-se en els respectius camarots; tots, menys el senyor Casajoana, que restava joíós, impàvid i admirat davant l'espectacle per a ell tant nou i tant sorprenent.

I ja tenim al senyor Casajoana a Palma.

Lo primer que fa, l'home, l'endemà al matí, al sortir de la tonda és comprar un diari. Compra *La Almudaina* i la llegeix. La llegeix tot passejant per *Es Born*, i, a l'arribar per allà a la *Font de Ses Tortugues*, davant per davant de càn Tomeu, tot llegint, s'entera de una nova que'l deixa sorprès i esglaiat, com si li aboquessin una galleda d'aigua freda al llombrigo:

«Con seis horas de retraso, y después de un terrible temporal, llegó ayer el *Miramar*, procedente de Barcelona».

Pel senyor Casajoana allò va ésser més que un cop, una martellada.

Era la primera noticia! L'home l'havia passat, és clar, el temporal, veient-lo, sofrint-ne les conseqüències, però sense saber-ho, sense donar-se'n compte, sense enterar-se'n, perquè era la primera travessia i es creia que tot allò que havia vist i passat era lo corrent i lo normal de l'alta-mar.

Fins aleshores, que ho llegí al diari, no's va convèncer que'l seu barco havia passat... lo que havia passat.

I aleshores—lo que pot la sugestió!—el pobre senyor va

començar a sentir-se marejat. Els ulls en blanc, la cara esgrogueïda, va apropar-se a un dels arbres del passeig, apoià la testa a la soca... i allí ho va abocar tot.

FRA NOI

GLOSARI

CORRENT L'ESTIU

Amb la creixuda que han tingut els automòbils i voiturettes—que arriba a haver-n'hi tants, que avui n'hi hà pocs que's poden alabar de no tenir-ne,—l'estiuejar ha canviat de tal manera, que no se sembla en res de lo que era abans.

Avui dia, els estiuejadors s'han dividit en dues menes: els aspiradors de pols i els estovadors de cadires; els que corren i els que seuen; els que van desesperats a cent kilòmetres per hora i els que seuen cent hores sense haver fet cap kilòmetre.

Als primers—els de l'automòbil—si els pregunten

ESPERIT D'IMITACIÓ

- Es a dir que marxen?
- Què vol que fem, si els grans homes se'n van!...

què han vist, així que haja passat l'estiu i parlen amb sinceritat, us diràn que han vist sis nacions, duescentes fondes, trenta ruletes, quatre platges de quatre mars, i pel camí han vist passar arbres que anaven a tomballons, pals de telègraf que corrien empaitant-se desesperats, una pel·lícula de dos mesos, i pols; molta pols!, tota la pols de les sis nacions!, que a tot arreu era la mateixa; i als segons—els asseguts—us diràn que han vist un cafè amb una taula de tresillo, la riera, l'església; l'estació i els quatre trens que passaven cada dia a la mateixa hora.

Amb aquests canvis de costums s'han mort moltes coses sagrades que eren típiques de l'estiu. Lo primer que han mort són les aigües. Desde que hi han tants automòbils, com que la gent và tant depressa, les aigües se prenen dinant, perquè a les fonts no hi hà ningú que s'hi aturi. Allò de passejar l'aigua, s'ha acabat. Avui ja no's passeja. Avui se corre. I com el sofre, el bromuro i cloruro volen quietut, els establiments minerals són cases que ja no serveixen per a les exigències modernes, perquè'l beure un got d'aigua picant a Sant Hilari, al matí, i un got de Vichy a la tarde, no hi hà ventrell que ho resisteixi. Per depressa que's paeixi, l'automòbil corre més, i això de pendre minerals a cent kilòmetres per hora, és un mata-canyeries.

Una altra cosa que s'ha mort, són les costellades al camp. Aquelles tres pedres tant típiques per a posar-hi les graelles, amb la mica de julivert, el granet d'all i el seu llard, s'han acabat per sempre més. Els del tresillo no estàn per brocs. S'estimen més tenir la mala que totes les costelles del món. Han anat a fora per a seure les seves vint hores diàries, i s'estimen més la verdor d'aquell panyo verd de la taula que tots els prats i tots els boscos, i en quant als altres—els menja-pols—com que per a coure les costelles s'han de perdre uns quants kilòmetres, s'estimen més menjar fort i arribar depressa allà on van, que és allí on no tenen altra feina que comprar la benzina i entornar-se'n.

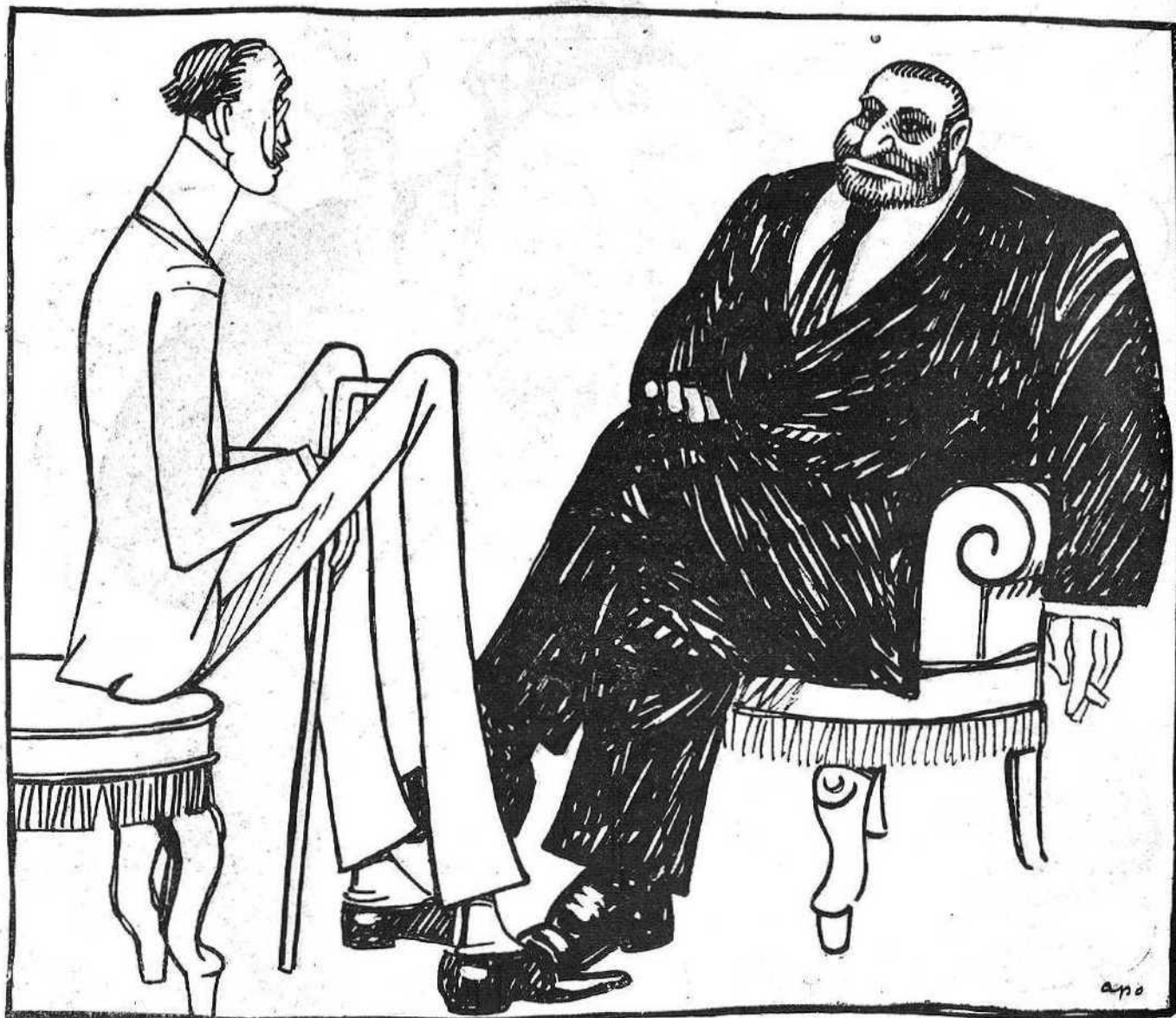
Després de les costellades, també s'han mort molts casaments, que haurien omplert de família a més de quatre famílies. Abans, les cases de banys i aquests pobles de pessebre, on s'hi anava a pendre la calor, venten a ésser una fàbrica de concertar matrimonis. Com que'ls joves i les noies no sabien com matar el temps, per entretenir-se una estona, jogaven a festejar, i n'hi havia molts que hi queien. Però avui, com que'l que té modos no pot deixar de tenir un «auto», els joves no passen alts, però passen de llarg, que és molt pitjor. Les malaurades pucelles dels estovadors de cadires se miren un noi, en aquest poble, i així que'l noi se n'adona ja ha passat les quatre fronteres.

Si l'estiuejar evoluciona, el que vulgui casar les noies ja no pot seure com abans, amb mànegues de camisa, sota la figuera. Ha d'agafar un automòbil que corri més que'l dels joves, i portar a casar els seus plansons a cent kilòmetres per hora. Que'l jove corre, ell encara més; que se'n và a Rússia, anem cap a Rússia; que volca al fer virada en el kilòmetre 22, abocar tota la família al kilòmetre 23; que l'un té pana, l'altre panaça. El

EL TOT-PODERÓS

El Govern ja ha decretat,
més, com que qui paga mana,
si ara a mi'm dona la gana
jo el decret deixo penjat.

—Què li sembla la solució de la vaga?

—Béee.. Tots guanyant.

que's pensi que avui dia pot col·locar la família amb aigües ferruginoses, o poblets com els de Moncada, és un home endarrerit que no és digne del nostre segle. Qui tinga noies que s'exposi, que corri, que volqui, que mengi pols, que compti els pals del telégraf, que per això les ha dutes al món. Els aspiradors de pols han mort per sempre més als estovadors de cadires.

XARAU

AVIAT s'introduirà una millora d'importancia en l'indumentaria dels nostres guardies municipals de a cavall.

Els hi posaran un casc com el que s'usa en l'exèrcit alemany.

Ningú s'esplica l'objectiu que's persegueix, amb el canvi de cobertura, més que més estant a frec d'una aliança amb els nostres veïns francesos.

En els cicles literaris se fa córrer que l'idea ha partit del Doctor Vogel, l'il·lustre catalanòfil, qui, cansat de perdre diners amb les traduccions catalanes, s'ha passat a proveïdor de l'exèrcit.

Se murmura que li restava una partida de cascs abonyegats i els envia aquí per a desfer-se'n.

L'intermediari és en Falp i Plana, un íntim del doctor alemany.

En tot cas serien cascs filològics, i ja'ns podríem alegrar de veure si a la fi, els municipals de cavalleria, parlaríen correctament una llengua o altra, fos la que fos.

ESTEM de pegal...

En un quart i cinc minuts justos va quedar destruït per un incendi el «Pabelló Espanyol» de l'Exposició de Gant, que tenia mil metres quadrats de superfície.

I encara sort que hi varen córrer desseguida els bombers de l'Exposició, els de la ciutat i fins els francesos, que casualment se trobaven allí, o sinó, a hores d'ara el foc pot-ser ja hauria arribat a la plaça de Catalunya.

Hem d'agrair, doncs, com se mereix, el poderós auxili de tots aquells bombers benefactors, però...

Si fossim maliciosos, creuríem que, entre ells, hi havia alguns *ferreristes*.

SABEM de bona tinta que'l comte de Pradère, secretari de l'embaixada d'Espanya a París, balla el tango, desde fa alguns anys i troba que és una dansa admirable.

En vista d'aquests antecedents, no podria l'il·lustre senyor comte de Pradère venir a Barcelona a donar-nos unes quantes sessions de la preciosa dansa criolla?

Per correspondre a la seva deferència, si es decideix a venir, recomanarem a les Cambres de Comerç de Catalunya que delxin a la seva mà la confecció del tractat amb França, amb la seguretat de que quedaràn ben servides.

Aquest comte que és tanguista i aquell que's deixa el copa-alta, són, ben segur, els dos comtes més deliciosos d'Espanya.

ALEGREM-NOS-EN!

La vaga de l'art fabril sembla que, per ara, s'ha acabat. I no en punxa — com alguns alarmistes propalaven — sinó acceptant-se, més o menys de bon grat, la fórmula proposada i decretada pel Govern.

Acceptada aquesta fórmula de les 60 hores (que'ls més radicals volien que de cop fossin 54), un altre dia s'anirà per a reduir-les a 50, i més endavant a 45.

Això significa que'l món marxa; que poc a poc se va lluny, i que'ls extrems se toquen; perquè d'aquí uns quants anys, l'obra més avançada i la beata més endarrerida, tindran un mateix ideal:

Les quaranta hores.

L'escriptor anti-taurí Eugeni Noel, està empenyat en donar una conferència sobre flamenquisme en Córdoba, la patria dels Jalifes del torelg i en el cor mateix de l'afició: el *Club Guerrita*! Es d'admirar el valor i la serenitat d'aquest infatigable lluitador que va a defensar els seus ideals a les mateixes banyes de la fera.

Si, en lloc de pensar com pensa,
per torero hagués tirat,
Joselitos i Belmontes
foren nens al seu costat.

LEGIM en la secció de successos d'un diari:
«Delante de las fieras del Parque riñeron ayer...»

«Ayer tarde un tal Navarro substraño el reloj a un tal Baños. El hecho ocurrió frente la jaula del elefante...»
Pobres de nosaltres!
En quin concepte ens tindran les besties, aviat!

Seguid, seguid la lectura...

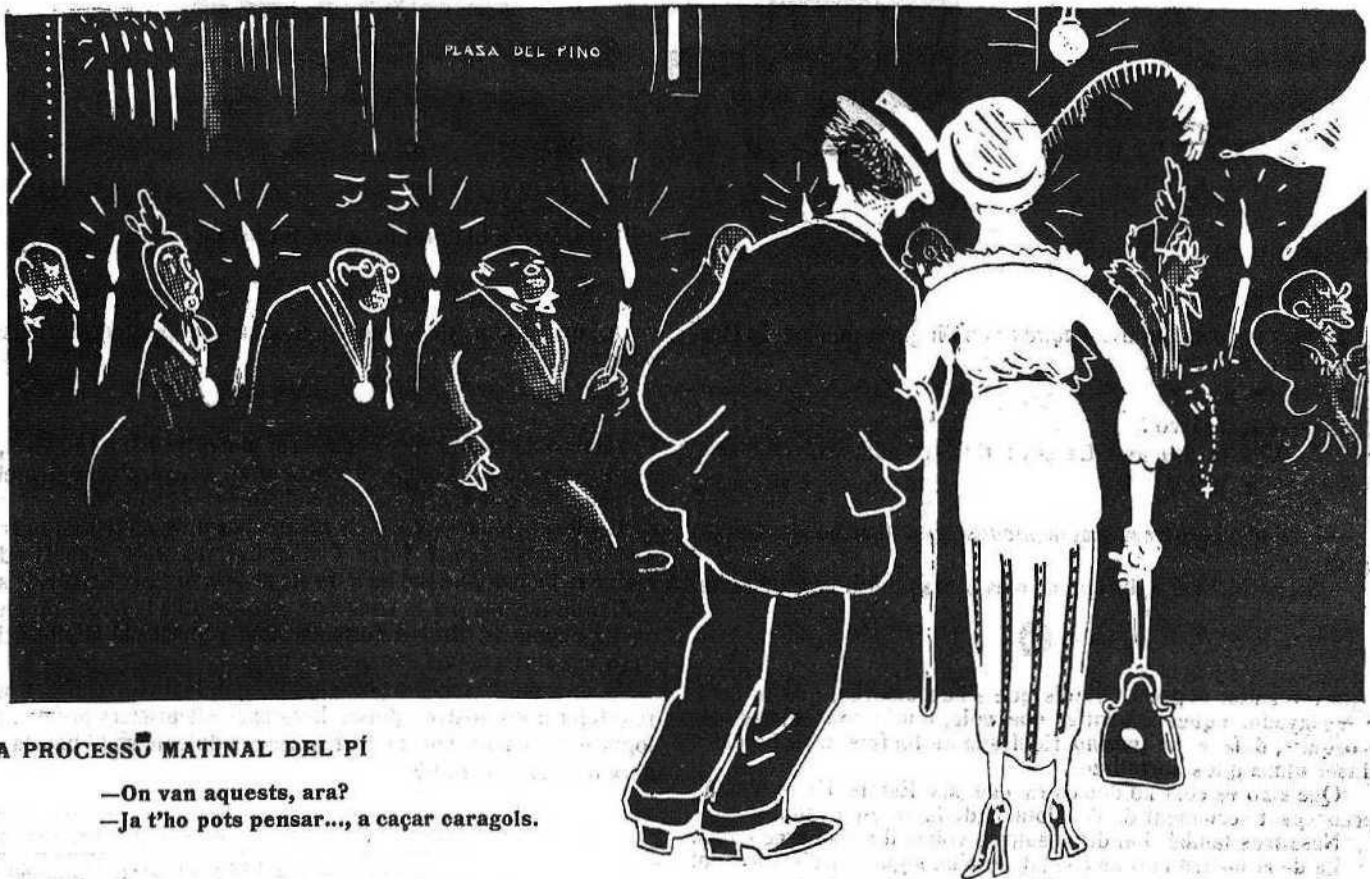
«Mañana sale para Montserrat el diputado don Emiliano Iglesias».

A Montserrat, l'Iglesias!
Si anirà a fer-se frare?

LES oficines d'Higiene Urbana han sigut aposentades en l'antiga vaqueria del Parc.

—Quina concomitancia existirà entre l'higiene i una vaqueria?—preguntarà algú.

No hi sabem veure sinó aquesta:

LA PROCESSION MATINAL DEL PI

—On van aquests, ara?
—Ja t'ho pots pensar..., a caçar caragols.

FUNERARIS

—Quina setmana, ehl
—Sí, Déu n'hi doret!... Sobre tot pel clero!

En una vaqueria hi han *vaques* i en l'higiene pública de Barcelona hi han *bacons*.

DIÀLEG caçat al vol.

—Què'm diu ara! La seva filla, aquella que's va casar amb un marquès?

—La mateixa.

—I diu que ha tornat tant a *menos*, que fins ha de fer de planxadora?

—Sí, però... val a dir-ho: no més planxa per a l'aristocràcia.

ARA resulta, segons estudis que s'han emprès, que la rata-pinyada, aquest mamífer que vola, a més de menjar-se els mosquits, defeca un *guano* riquíssim en fosfats, molt bo per a donar ufana a les hortalitzes.

Que això és cert ho demostra que als Estats Units s'estàn preocupant seriament de l'explotació de la rata-pinyada.

Nosaltres també, i al dir nosaltres volem dir els barcelonins.

La de la nostra corona comtal, no n'ha sigut poc d'explotada!

Ara, emperò, havent descobert lo que acabem de dir, és probable que s'exploti més.

Algún regidor, dels que no deixen res per verd, li posarà *culero*.

EN un concurs de bellesa, celebrat darrerament a Londres, se disputaven els premis oferts catorze senyoretes, entre elles sis angleses, una francesa, una italiana i una espanyola.

Els dos primers premis els guanyaren dues angleses; la francesa i l'italiana també foren distingides pel Jurat qualificador; però a la nostra paisana no li va tocar res; lo que se'n diu, res.

Tirant la cosa per la tremenda, creiem que la bellesa femenina espanyola té dret a formular una reclamació diplomàtica. Però, conformem-nos una vegada més.

Si en aquesta mena de concursos, amb justícia o sense, poden regatejar a les nostres dones hermoses els primers premis, què juguem que en un concurs de governants dolents no hi hauria manera d'estafar-nos-els?

Antoni López, editor — Rambla del Mltg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

OCASION!

OR 5 PESETAS
UNA BIBLIOTECA
QUE VALE 40:

OCASION!

Carlos Reyes.
M. Barrionuevo.
Id. id.
Id. id.
Id. id.
S. J. Carner.
Miguel Maestre.
Victor Hugo.
A. Z.
J. Torrendell.
Constantino Miralta.
F. P. de Camino.
J. Güell y Rente.
Ventura Ruiz Aguilera.
L. Bremón.
Alfonso Jonault.
V. Almirall.

La raza de Cain.
Andaluza.
Juanela.
No fornicar.
Falso testimonio.
El genio y el arte.
Los m-lhechores de Madrid.
Un libro de sus obras.
El alma al diablo.
Pimpollos.
El sacramento espúreo.
El cabo érez.
Don Carlos.
Cuentos del día.
Los pecados capitales.
Abraham Lincoln.
España tal cual es.

Un tomo 8.º	Ptas. 10
» » » » »	3
» » » » »	3
» » » » »	1'50
» » » » »	1'50
» » » » »	1'50
» » » » »	2'50
» » » » »	2
» » » » »	2
» » » » »	3
» » » » »	2
» » » » »	2
» » » » »	2
» » » » »	1
» » » » »	1
» » » » »	1
» » » » »	1

TOTAL PTAS. . 40

Todo el lote de 17 novelas, cuyo precio es de 40 pesetas, ¡¡5 pesetas!!

COLECCION DIAMANTE

EDICION LOPEZ

♦ ♦ ♦ ♦ VAN PUBLICADAS 117 ♦ ♦ ♦ ♦

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundo tomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urreola Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Nieva. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Mitgosa. Un viaje a los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Bataplán!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excosos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matosés (Orzueto). ¡Aleluyas finas!
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. A. Flores. Doce españoles de
34. — brocha gorda.

35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. Jacinto Laballa. Novelas intimas.
42. — mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Aitmirá. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fifiña.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Oavia. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompo y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.
62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.

64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepín. Muerto de amor
78. Conde León Tolstói. Venid a mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Múger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Gale). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amicls. Aire y Luz.
90. L. Garofa de Giner. Valentina.
91. E. de Amicls. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. — Obras menores de Cervantes.
95. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.
96. Voltaire. Cándido.
97. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
98. —
99. J. Benavente. Teatro rápido.

100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camilo Castello Branco. Maria Moisés.
104. Gracia Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina.
106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl o el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmiento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. Abate Prévost. Manon Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.

PRONTO APARECERÁN

TOMO 118

MIGUEL A. RÓDENAS

DE LAS MAJADAS AL OTERO

TOMO 119

E. MARQUINA

JUGLARÍAS

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútiu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaxes.

DESPRES DE LA VAGA

—Teixiu, teixiu; teixiu forsa, que a Madrid necessiten desteixir per a viure.